

ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΑΓΟΡΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.,

Κάστορος 72,

18545 Πειραιάς

ΑΔΜΗΕ Α.Ε.

Δυρραχίου 89 & Κηφισού

104 43 Αθήνα

Αθήνα, 22.01.2018

Υπόψη: κ. Μ. Φιλίππου /Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου, ΛΑΓΗΕ Α.Ε

κ. Μ. Μανουσάκη /Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου, ΑΔΜΗΕ Α.Ε.

Κοιν.: κ. Ν. Μπουλαξή/ Πρόεδρο Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση Κωδίκων Νέων Αγορών (Προθεσμιακής, Επόμενης Ημέρας, Ενδοημερήσιας και Εξισορρόπησης)

Αξιότιμοι κκ. Φιλίππου και Μανουσάκη,

Ο ΕΣΕΠΗΕ χαιρετίζει την έναρξη της διαδικασίας διαβουλεύσεων επί των Κωδικών των Νέων Αγορών, οι οποίοι αποτελούν θεμελιώδη αλλαγή στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Πρόκειται για μια μοναδική ευκαιρία να δομηθεί μια αγορά σύγχρονη, αποτελεσματική, με διαφάνεια η οποία θα προσελκύσει σημαντική ρευστότητα. Είναι εφικτό μέσα από τη διαδικασία δημιουργίας της νέας αγοράς να απεγκλωβιστούμε από στρεβλώσεις ετών που ταλαιπωρούν όλους τους συμμετέχοντες.

Δυστυχώς τα προς διαβούλευση κείμενα των κωδικών δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες μας, καθώς διατηρούν πολλά από τα χαρακτηριστικά της προηγούμενης αγοράς, εισάγουν αδικαιολόγητους περιορισμούς και μοιάζουν να είναι δομημένα ώστε να ελέγξουν απόλυτα την συμπεριφορά των συμμετεχόντων. Προτείνεται έτσι μια μορφή αγοράς που για άλλη μια φορά θα διαφέρει από αυτές των υπολοίπων Ευρωπαϊκών χωρών, δημιουργώντας προϋποθέσεις για νέες στρεβλώσεις αλλά και κίνδυνο αδυναμίας προσέλκυσης ρευστότητας και τελικά αποτυχίας.

Οι κώδικες μοιάζουν σαν την συνισταμένη μεταξύ τυπικής συμμόρφωσης με τις επιταγές του target model και προσπάθειας διατήρησης προηγούμενων ελέγχων και διαδικασιών υπό τη διαχείριση χρονικής πίεσης, οδηγώντας σε αδυναμία πραγματικής απελευθέρωσης.

Αυτό γίνεται φανερό από την αδικαιολόγητη καθυστέρηση της κατάρτισης από την χονδρεμπορική αγορά χρεώσεων που είναι έτσι κι αλλιώς υποχρεωτικό να καταρτηθούν (π.χ. χρέωση απωλειών, ΛΠ3, κ.ο.κ.).

Το σύνολο των Κωδίκων σε διαβούλευση και τα υποστηρικτικά κείμενα αυτών περιγράφουν λεπτομερώς, σε αρκετές εκατοντάδες σελίδες, τους ξεχωριστούς Κώδικες χωρίς όμως να παρέχουν οποιαδήποτε επισκόπηση επί της συνολικής δομής του νέου μοντέλου λειτουργίας της αγοράς και των διεπαφών μεταξύ των επιμέρους αγορών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα επιπλέον πολυπλοκότητα για του Συμμετέχοντες, με αυξημένη πιθανότητα μη ορθής κατανόησης και αποτύπωσης των επιπτώσεων.

Όπως αναφέρθηκε και στην επιστολή μας της 11^{ης} Ιανουαρίου, ο ΕΣΕΠΗΕ προτείνει να οργανωθεί μία ημερίδα, παρόμοια με εκείνη που διοργανώθηκε το 2014 για την παρουσίαση του High Level Design, προκειμένου να παρουσιάσει το νέο σχέδιο της αγοράς με πιο δομημένο τρόπο και να παράσχει στους Συμμετέχοντες την ευκαιρία να αποκτήσουν μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Κατωτέρω σας παραθέτουμε μία συνοπτική επισκόπηση επί του προτεινόμενου ρυθμιστικού πλαισίου. Λαμβάνοντας υπόψιν ότι κρίσιμοι παράγοντες δεν έχουν ακόμα διασαφηνιστεί, όπως π. Κανονισμός Εκκαθάρισης, οι παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές.

1. Σύνολο Αγορών

- i) Οι κώδικες φαίνεται να στερούνται πραγματικής διασυνδεσιμότητας, δηλαδή να επιτρέπουν στο Συμμετέχοντα να είναι σε θέση να καθορίζει ελεύθερα τη θέση του σε κάθε αγορά με μοναδικές υποχρεώσεις:
 - Να παραμείνει εντός των οικονομικών ορίων που καθορίζονται από τον Κανονισμό Εκκαθάρισης.
 - Να είναι ισορροπημένος στο τέλος της ενδοημερήσιας αγοράς. Δεν συμβάλλει στην αποδοτικότητα της αγοράς στο σύνολό της και στη ρευστότητα των μεμονωμένων αγορών να πρέπει ο Συμμετέχον να είναι ισορροπημένος σε κάθε αγορά ξεχωριστά.
 - Να σέβεται τις υποχρεώσεις χρήσης των διασυνδεδειγμένων δικαιωμάτων όπως καθορίζονται στους αντίστοιχους Κανόνες Πρόσβασης, δηλ. όταν τα μακροπρόθεσμα διασυνδεδειγμένα δικαιώματα είναι εγγυημένα, τότε να υφίσταται η υποχρέωση προγραμματισμού τους μέχρι το τέλος της ενδοημερήσιας αγοράς ή (στη χειρότερη περίπτωση) της Προημερήσιας Αγοράς. Ωστόσο, δεν έχει νόημα να περιοριστεί η χρήση μακροπρόθεσμων διασυνδεδειγμένων δικαιωμάτων στα Προθεσμιακά Προϊόντα.
- ii) Θα πρέπει σαφώς να επιτρέπεται στους συμμετέχοντες να συναλλάσσονται μεταξύ τους εντός της Ελληνικής Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας με κατάλληλες προσαρμογές στις διατάξεις για τη διασύνδεση μεταξύ των Αγορών, δηλαδή να επιτρέπεται σε ένα συμμετέχοντα να αγοράζει και να πωλεί εντός της Ελλάδας χωρίς την υποχρέωση είτε να παράγει είτε να εισάγει την ενέργεια αυτή.
- iii) Καθορίζονται όρια λειτουργίας (π.χ. εύρος τιμών των εντολών, όρια θέσεων και αριθμός εντολών ή επίπεδο ποσότητας στην Προθεσμιακή Αγορά, ελάχιστο μεταβλητό κόστος μονάδων, κ.λπ.). Αυτά τα όρια μπορούν να οδηγήσουν σε στρεβλώσεις στην αγορά. Εάν δε μπορούν να εφαρμοστούν άλλα μέσα και πρέπει να χρησιμοποιηθούν όρια για τον μετριασμό/αποφυγή καταχρηστικής συμπεριφοράς, τότε αυτά πρέπει να προσδιορίζονται σαφώς, να αιτιολογούνται δεόντως και με περιορισμένο

- πεδίο εφαρμογής. Δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως τα οικονομικά όρια που καθορίζονται με βάση την ικανότητα του συμμετέχοντος να εκπληρώνει τις οικονομικές του υποχρεώσεις.
- iv) Οποιαδήποτε διοικητικά οριζόμενη τιμή πρέπει να είναι γνωστή στην αγορά πολύ πριν την έναρξη του ημερολογιακού έτους και (αν δεν υφίσταται σημαντική απαίτηση) δεν πρέπει να αλλάζει κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους. Σε κάθε περίπτωση, οι διοικητικά οριζόμενες τιμές θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε αριθμό, να χρησιμοποιούνται μόνο ως μέσο βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της αγοράς και μετά από μια καλά τεκμηριωμένη ανάλυση των επιπτώσεών τους στο σύνολό της αγοράς.
- v) Το επίπεδο των πληροφοριών που πρέπει να παρέχονται στους συμμετέχοντες δεν είναι σαφές. Θα πρέπει να διατηρηθεί το υφιστάμενο επίπεδο και η επιπρόσθετη πληροφόρηση λόγω των νέων αγορών θα πρέπει να είναι αρκετά λεπτομερής ώστε να βοηθήσει την αγορά (π.χ. στην Προθεσμιακή Αγορά να παρέχονται, ανώνυμα, όλα τα ζεύγη ποσότητας / τιμής). Επιπλέον, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο Λειτουργός της Αγοράς και ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς θα την παρέχουν εγκαίρως, δηλ. θα πρέπει να θεωρούνται υπεύθυνοι για ζημιές στους συμμετέχοντες, εάν οι πληροφορίες δεν παρέχονται επαρκώς και έγκαιρα.
- vi) Ο Λειτουργός της Αγοράς και ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς θα πρέπει να είναι υπεύθυνοι για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της αγοράς, αλλά δεν θα πρέπει ταυτόχρονα να έχουν την εξουσία να επιβάλλουν κυρώσεις για περιπτώσεις άλλες από τη μη τήρηση του πλαισίου λειτουργίας τους, όπως ορίζεται στους αντίστοιχους Κώδικες / Κανονισμούς. Περιπτώσεις όπως η κατάχρηση θέσης πρέπει να αξιολογούνται και να επιβάλλονται κυρώσεις από τις αντίστοιχες Αρχές. Το ρυθμιστικό πλαίσιο θα πρέπει επίσης να ορίζει σαφώς τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθεί ένας συμμετέχων για να αμφισβητήσει αυτές τις διαδικασίες. Πολύ καλό παράδειγμα για το τι δεν πρέπει να θεσμοθετηθεί είναι το άρθρο 30 του Κώδικα Εξισορρόπησης, όπου ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς παρακολουθεί και εφαρμόζει κυρώσεις βάσει αόριστης κατηγορίας κυρώσεων, χωρίς τη συμμετοχή της ΡΑΕ (ή οποιασδήποτε άλλης αρμόδιας Αρχής) και χωρίς να καθορίζει διαδικασία αμφισβήτησης των κυρώσεων.
- vii) Ο εκτενής κατάλογος του ποιος μπορεί να υποβάλει τι είδους εντολή στην Προημερήσια και στην Ενδοημερήσια Αγορά αυξάνει την πολυπλοκότητα και μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ισχύουν περιορισμοί. Αναμένουμε ότι οποιοσδήποτε συμμετέχων (ως νομική οντότητα) που δραστηριοποιείται σε διαφορετικά τμήματα της αγοράς (π.χ. ΦοΣΕ ΑΠΕ, Εμπορία, Προμήθεια, κ.λπ.) θα έχει ελεύθερα τη δυνατότητα να συμμετέχει υπό το σύνολο των μορφών.
- viii) Ο Λειτουργός της Αγοράς δεν πρέπει να επιτρέπεται να παρεμβαίνει ελεύθερα και να τροποποιεί ή να ακυρώνει εντολές. Εάν πρέπει να οριστούν έλεγχοι σε σχέση με την κατάχρηση θέσης, αυτοί και οι αντίστοιχες ενέργειες θα πρέπει να καθοριστούν σαφώς σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής και την έκτασή τους.

- ix) Ο Λειτουργός της Αγοράς δεν πρέπει να έχει τη δυνατότητα ελεύθερης προσαρμογής των τιμών για οποιοδήποτε λόγο. Εάν οι τιμές πρέπει να καθοριστούν από το Λειτουργό της Αγοράς, πρέπει να οριστούν σαφώς οι αντίστοιχες περιπτώσεις, η αιτιολόγηση και η μεθοδολογία. Καθώς οι "προσαρμογές" αυτές έχουν άμεσο αντίκτυπο στις θέσεις των συμμετεχόντων στην αγορά και στην εμπιστοσύνη της αγοράς.
 - x) Ο χρονοπρογραμματισμός των 4 αγορών θα πρέπει να ευθυγραμμιστεί με τους χρόνους κλεισίματος των υπόλοιπων αγορών ώστε να διευκολυνθούν οι συμμετέχοντες.
 - xi) Όλοι οι χρόνοι που καθορίζονται στους Κώδικες και τους Κανονισμούς που θα συνταχθούν θα πρέπει να είναι σε CET και όχι σε EET, δεδομένου ότι η αγορά θα λειτουργήσει σε Ημέρα βάσει CET. Η διατήρηση των χρονικών πλαισίων/ ορίων σε EET, ενώ η αγορά βρίσκεται σε CET, περιπλέκει μόνο τα πράγματα και μπορεί να προκαλέσει λάθη.
 - xii) Οποιοδήποτε κόστος που δεν σχετίζεται με την αγορά (π.χ. Λ.Π., Απώλειες Συστήματος, κ.λπ.) θα πρέπει να καταργηθεί και το αντίστοιχο κόστος θα πρέπει να συμπεριληφθεί στο τέλος Χρήσης Συστήματος, όπως σε όλες τις άλλες αγορές της ΕΕ.
 - xiii) Η τιμολόγηση θα πρέπει να διατηρείται στο σημερινό επίπεδο, όπου εκδίδεται ένα (1) τιμολόγιο για ολόκληρο το μήνα. Οι προτάσεις για την καθημερινή έκδοση τιμολογίων αυξάνουν την πολυπλοκότητα και το κόστος για την αγορά.
 - xiv) Όλοι οι Κώδικες και οι Κανονισμοί θα πρέπει να δημοσιεύονται και στα Αγγλικά.
 - xv) Θα πρέπει να συμπεριληφθούν κατάλληλες διατάξεις στους Κανονισμούς που καθορίζουν την ύπαρξη και λειτουργία των Market Makers.
2. Προθεσμιακή Αγορά
- i) Υπάρχει πρόβλεψη για την εκκαθάριση και την τακτοποίηση των διμερών συμβάσεων εξωχρηματιστηριακών συναλλαγών από τον Φορέα Εκκαθάρισης. Κάτι που δεν έχει κανένα νόημα.
 - ii) Φαίνεται ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ των προϊόντων (ετήσια, τριμηνιαία και μηνιαία) που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο και στα Εξωχρηματιστηριακά. Δεν πρέπει να υπάρχει καμία σύνδεση/ απαίτηση, καθώς νοθεύει την ίδια τη φύση της εξωχρηματιστηριακής διαπραγμάτευσης, η οποία είναι η ευελιξία εμπορίας εξατομικευμένων προϊόντων. Δεν πρέπει να υπάρχει περιορισμός στη δομή των εξωχρηματιστηριακών προϊόντων, ενώ οι Χρηματιστηριακές και οι Εξωχρηματιστηριακές θέσεις πρέπει να συμψηφίζονται όταν μεταφέρονται στην Προημερήσια αγορά.
 - iii) Τα προϊόντα της Προθεσμιακής Αγοράς του Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας θα πρέπει τουλάχιστον να συμπεριλαμβάνουν τα εβδομαδιαία και προϊόντα EU Peak/ Off Peak.
 - iv) Η φυσική θέση της διασυνοριακής θέσης θα πρέπει επίσης να βασίζεται σε χαρτοφυλάκιο και ο ορισμός συνόρου δεν θα πρέπει να είναι σε συμβατικό επίπεδο, ενώ δεν θα πρέπει να διενεργείται έλεγχος όσον αφορά τα μακροχρόνια δικαιώματα που κατέχει ο συμμετέχων, καθώς οι τελευταίοι

πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν π.χ. ημερήσια δικαιώματα για την Προθεσμιακή τους θέση.

- v) Ο Κώδικας δεν προδιαγράφει την ύπαρξη χρηματοπιστωτικών προϊόντων. Αναμένουμε ότι αυτά θα συμπεριληφθούν στον αντίστοιχο Κανονισμό, σύμφωνα με το νόμο 4425/2016, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4512/2018.

3. Προημερήσια Αγορά

- i) Σε περίπτωση που διατηρηθεί ο υποχρεωτικός προγραμματισμός των επιβεβαιωμένων μακροπρόθεσμων δικαιωμάτων, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να καταθέτουν εντολές με παρόμοιο τρόπο όπως και άλλα προγράμματα με προτεραιότητα κατανομής, όπως τα υποχρεωτικά νερά και οι ΑΠΕ, καθώς εμπίπτουν και αυτά στην ομάδα «must run».
- ii) Υπάρχει «πρόβλεψη» για την ύπαρξη εσωτερικών ζωνών στην Ελλάδα. Όπως είδαμε όλα αυτά τα χρόνια, αυτό δεν μπορεί να συμβεί λόγω της φύσης της δομής της ελληνικής αγοράς. Πρέπει να οριστεί σαφώς ότι δεν θα εφαρμοστούν εσωτερικές ζώνες (όπως η Ιταλία, για παράδειγμα).
- iii) Τα προϊόντα που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορίας θα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον και EU Peak/ Off Peak.

4. Ενδοημερήσια Αγορά

- i) Τα ενδοημερήσια διασυνδεδετικά δικαιώματα πρέπει να είναι γνωστά στους συμμετέχοντες πολύ πριν από την καθορισμένη προθεσμία (δηλαδή 5 λεπτά πριν το κλείσιμο της δημοπρασίας).
- ii) Το χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή της συνεχούς ενδοημερήσιας αγοράς δεν είναι σαφές. Πρέπει να αποσαφηνιστεί και όλα τα λειτουργικά χρονικά πλαίσια να συντονιστούν με τις γειτονικές αγορές, ώστε να διευκολυνθεί η συμμετοχή των διασυνδέσεων.
- iii) Το πλήθος, το χρονοδιάγραμμα και οι αντίστοιχοι χρόνοι λήξης για τις ενδοημερήσιες δημοπρασίες θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην πραγματική παράδοση, διαφορετικά τίθεται σε κίνδυνο ολόκληρος ο λόγος ύπαρξης της Ενδοημερήσιας Αγοράς.

5. Εξισορρόπηση

- i) Όπου οι προβλέψεις του ΔΣΜ πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για τη διευθέτηση των αποκλίσεων, ο ΔΣΜ θα πρέπει να είναι υπεύθυνος για τις προβλέψεις αυτές, να παρακολουθείται και να θεωρείται υπεύθυνος σε περίπτωση που δεν είναι ακριβείς.
- ii) Δεδομένου ότι η Περίοδος Κατανομής είναι 15 λεπτά, τότε όλα τα προϊόντα θα πρέπει να προσφέρονται για 15 λεπτά αντί για 30 λεπτά.
- iii) Δεν είναι σαφές πώς υπολογίζεται, καταβάλλεται και χρεώνεται στους συμμετέχοντες η τιμή αποκλίσεων.
- iv) Ο ΔΣΜ πρέπει να είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο της νομιμότητας των υποχρεωτικών νερών. Δεν είναι δυνατόν να αποδέχεται απλώς αυτό που υποβάλλει ο παραγωγός.
- v) Οι τυχόν τροποποιήσεις του Κώδικα θα πρέπει να κοινοποιούνται εγκαίρως στους συμμετέχοντες και να διεξάγονται οι κατάλληλες συζητήσεις / διαβουλεύσεις, ακόμη και αν οι αλλαγές βασίζονται σε οδηγίες της ΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή τους.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΩΝ &
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- vi) Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να μπορούν να υποβάλλουν προσφορές σε κάθε ΔΕΠ αντί να χρησιμοποιούνται οι προσφορές του ΔΕΠ1 για τον ΔΕΠ2 και τον ΔΕΠ3. Δεν πρέπει να υπάρχουν περιορισμοί ή διασυνδέσεις μεταξύ των διαφόρων προσφορών ΔΕΠ (π.χ. οι προσφορές ΔΕΠ2 και ΔΕΠ3 να είναι «βελτιωμένες» σε σχέση με αυτές ΔΕΠ1).
- vii) Πρέπει να οριστεί σαφώς ότι η μέρα εξισορρόπησης είναι από τις 00:00 CET έως τις 24:00 CET, προκειμένου η αγορά εξισορρόπησης να είναι σύμφωνη με τις υπόλοιπες αγορές.

Λαμβάνοντας υπόψιν τις διεπαφές μεταξύ των αγορών και την πιθανότητα να υφίστανται παρατηρήσεις επί «κοινών» θεμάτων των Κωδίκων υπό, στην παρούσα φάση, ξεχωριστών διαβουλεύσεων από το ΛΑΓΗΕ και τον ΑΔΜΗΕ, ο ΕΣΕΠΗΕ προτείνει την «ενοποίηση» των διαβουλεύσεων. Προς διευκόλυνση όλων των εμπλεκόμενων και λαμβάνοντας υπόψιν την (εντός σύντομου χρονικού διαστήματος) σύσταση της Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας Α.Ε., προτείνουμε στη Φάση Β να ακολουθηθεί διαδικασία παρόμοια με αυτή που περιγράφεται στο Κεφάλαιο 7 του Κανονισμού του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Τέλος, καθώς οι υφιστάμενες διαβουλεύσεις αναφέρουν ότι αποτελούν την Α' Φάση διαβούλευσης, σας παρακαλούμε όπως ενημερώσετε ποιες είναι οι επόμενες φάσεις, τι θα περιλαμβάνουν και το εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα αυτών.

Με εκτίμηση,

Κωνσταντίνος Αθανασιάδης

Πρόεδρος Δ.Σ.